

W zimowe noce na przełomie 1680 i 1681 r. nasi przodkowie z nabożnym lękiem spoglądali w niebo, na którym przez wiele dni jaśniało niezwykle zjawisko: kometa z imponującym ogonem. Jej pojawienie się nie tylko Karaimi uważali za złowróżbny znak zwiastujący wojnę i inne nieszczęścia – budziła obawę na całym świecie. Ale byli też i tacy, którzy patrzyli na nią z zainteresowaniem, a jej bieg po nieboskłonie pozwolił odkryć prawa fizyki. O Wielkiej Komecie opisanej w XVII-wiecznej karaimskiej kronice pisze Anna Sulimowicz-Keruth. Ten interesujący tekst jest przykładem tego, jak ważne są kwerendy w archiwach i publikacja znalezionych w nich materiałów – nie wiedzieliśmy, jakie wrażenie na Karaimach zrobiła kometa, gdyby w ubiegłym roku nie zostały opublikowane w serii Prace Karaimoznawcze dokumenty z rosyjskich i ukraińskich archiwów.

Nauka zawsze była bliska Karaimom. Na polu naukowym od lat działają przedstawiciele naszej społeczności, osiągając niekiedy najwyższe poziomy eksperymenty w swych dziedzinach. Przykładem takiej postaci jest Ananiasz Rojecki, geofizyk, meteorolog, którego 40. rocznica zgonu minęła w tym roku. Z ogromną sympatią i sentymentem, nie stroniąc przy tym od anegdot, wspomina uczonego jego niegdysiejsza studentka i współpracownica, Urszula Kossowska-Cezak.

Lubimy zagłębiać się w genealogiczne poszukiwania, odszukiwać pokrewieństwa i powinowactwa, tropić ślady przeszłości. Sergiej Szajtanow z Symferopola zajął się tym, co z archiwalnych zapisków można wyczytać o rodzinie, która wydała przywódcę duchowego Karaimów, orientalistę, dyplomatę, kolekcjonera, znawcę dziejów i obyczajów krymskich Karaimów, Hadży Seraję Szapszała. Poznajmy jego rodziców, dziadków, stryjów, liczne rodzeństwo i nie mniej licznych kuzynów. Artykuł zamieszczamy w oryginale, w języku rosyjskim, dodając przekład Marioli Abkowicz na język polski.

W Trokach, w gronie rodziny i przyjaciół 85. urodziny świętował Aleksander Witold Zajączkowski, zwany „Puszkinem”. Przydomek nie wziął się znikąd – pan Aleksander od lat para się poezją i to bynajmniej nie po amatorsku. Postać dostojnego jubilata przybliżyła jego kuzynka, Maria Emilia Zajączkowska-Łopatto, a nasi czytelnicy mogą zapoznać się z drobną próbką jego twórczości w postaci czterech wierszy, które na podstawie tłumaczenia z litewskiego przełożyła Hanna Pilecka.

Skoro mowa o przekładach, to z satysfakcją odnotowujemy, że jedna z najbardziej popularnych, najczęściej tłumaczonych i niezależnie od języka głęboko poruszających książek – *Mały Książę* Antoine’a de Saint-Exupéry’ego – doczekała się wersji w języku karaimskim. Autorkami przekładu pt. *Kiči bijčiek* są Karina Firkavičiutė i Halina Kobeckaitė. Zamieszczamy fragmencik, zachęcając do sięgnięcia po tę książeczkę.

Koniec roku to czas sprawozdań. Piszemy więc o zadaniach, jakie realizował Związek Karaimów Polskich – tych stałych, jak publikacja „Awazymyz” i „Almanachu”, i tych nowych, jak Kapsuła czasu, dzięki której chętni będą mogli się uczyć języka karaimskiego. Nie próżnowała również Fundacja Karaimskie Dziedzictwo, która w tym roku realizowała swój kolejny projekt – zebranie nagrań ostatnich użytkowników języka karaimskiego. FGD udało się też uzyskać status Organizacji Pożytku Publicznego i możliwość otrzymywania 1 % podatku, co stworzy, miejmy nadzieję, nowe perspektywy jej działania.

Wkraczamy w nowy, 2019 rok, w którym nasze czasopismo będzie obchodzić swoje 30-lecie. Coś się zaczyna, coś się i kończy. Skład redakcji opuszcza Ania Sulimowicz-Keruth, współzałożycielka „Awazymyz” i redaktor jego pierwszego numeru. Życzymy jej sukcesów w nowych wyzwaniach, a naszym czytelnikom pomyślności w Nowym Roku ■

Spis treści

W mowie przodków

Adam Mickiewicz
Pielgrzym – Jolczu 3

Znane i nieznanne

Anna Sulimowicz-Keruth
Gdy Karaimi z lękiem
spoglądali w niebo 4

Urszula Kossowska-Cezak
Wpatrujący się w chmury.
W 40. rocznicę śmierci
Ananiasza Rojeckiego 8

Z kart przeszłości

Sergei Szajtanow
Генеалогія сям’і Шапшалов
Genealogia rodziny Szapszałów 12

Wydarzenia i ludzie

Maria Emilia
Zajączkowska-Łopatto
Jubileusz trockiego poety 16

Adam J. Dubiński
O kienesach dawniej i dziś
w Noc Świętyń 19

Mariola Abkowicz
Działalność ZKP w roku 2018 20

Adam J. Dubiński
Sprawozdanie Fundacji
Karaimskie Dziedzictwo
za rok 2018 22

Przeczytane, obejrzone

Anna Sulimowicz-Keruth
Kiči Bijčiek, czyli *Mały Książę*
po karaimsku 26

Co słyhać? 27